

De allerbelangrijkste steun voor de filtratie in den glomeruluskapsel vindt CUSHNY in de bekende, doch nog jonge onderzoekingen van RICHARDS en WEARNS, die de glomeruli van de kikkernier puncteerden en hierin een eiwitvrije vloeistof vonden, welke glucose bevatte, terwijl de urine, die op hetzelfde oogenblik uit de blaas verkregen werd, glucosevrij was. Hieruit blijkt, dat de glomeruli uit het plasma werkelijk een ultrafiltraat afscheiden en dat uit de tubuli belangrijke bestanddeelen naar het bloed terugeresorbeerd worden: anders zou de blaasurine niet suikervrij kunnen zijn. Chloriden vonden deze onderzoekers in den glomeruluskapsel eveneens in grootere hoeveelheid dan in de blaasurine.

De uitmuntende eigenschappen van het boek van CUSHNY blijken bijv. bij de bespreking van de bekende proef van NUSSBAUM, waarbij glomeruli en tubuli van de kikkernier afzonderlijk doorstroomd worden. De talrijke bronnen van fouten, die hierbij kunnen ontstaan, worden door CUSHNY uitvoerig besproken. Hieruit blijkt dat het resultaat van deze proef, die dikwerf als bewijzend voor de verschillende opvattingen van functie van glomeruli en tubuli beschouwd wordt, in werkelijkheid lang niet zoo zeker is als men uit verschillende verhandelingen wel zou opmaken!

Hoofdstukken over diuretica, glucosurie, albuminurie, nephritis en andere nierafwijkingen maken, dat dit boekje niet alleen voor den physioloog, doch ook voor den clinicus van belang is.

SNAPPER.

S. WEIJL, *Over Alcoholzucht*. Psychoanalytisch onderzoek naar de diepere motieven van het alcoholisme. Academisch Proefschrift, Leiden. 202 bldz..

FREUD wees op de overeenkomst in het denken van den neuroticus en den primitieven mensch. WEIJL gaat dat na voor het alcoholisme, dat hij een „ritueele neurose” noemt. Drinkgewoonten en drinkceremonieel worden (met rooken, lange broek, groentijd, sexueele praatjes e. a.) met puberteitsriten op één lijn gesteld, de gemeenschappelijk gedronken drank met den totemmaaltijd. Zooals daar het bloed van totemdier of godheid (volgens FREUD symbolen van den oerhordevader) als wijn wordt gedronken, en door het in-zich-opnemen der godheid kracht en godgelijkheid wordt beleefd, gaat een aantrekking uit van den alcohol op het onbewuste van den alcoholist, die het aanvankelijk niet eens lekker vindt doch de vaderlijke kracht symbolisch er mee in zich opneemt. Door de — aanvankelijk verhoogd machtsgevoel gevende — toxische werking is alcohol bij uitstek geschikt, door het onbewuste symbolisch in genoemden zin verwerkt te worden. In het volgende bewusteloosheidsstadium wordt de door FREUD als primair aangenomen doodsdrijf uitgeleefd (men „verdrinkt” zich, drinkt zich „lijk”, enz.). Deze partieele suicide is tevens straf voor de begane oerzonde. Van deze en andere strevingen (o. a. oraalerotische introjectie van de moeder) vond WEIJL (misschien wel wat karige)

aanwijzingen in twee analyses, waaruit hij stukken publiceert. Op menig andere belangwekkende parallel tusschen het onbewuste van den alcoholist en het primitieve denken wordt gewezen. De mechanismen van het alcoholisme lijken opvallend op de door ABRAHAM bij de manisch-depressieve psychose beschrevene. Bij 17 door WEIJL slechts policlinisch waargenomen alcoholisten trof hem: gestoord huwelijksleven der ouders, vijandelijke houding tegen den vader, sterke binding aan de moeder, en aanduidingen van latente homoerotiek: bij de geanalyseerden was dit alles zeer duidelijk geweest.

In aanmerking nemend, dat WEIJL slechts zegt bij zijn beide analyses „aanwijzingen” gevonden te hebben tot zijn stelling, dat het alcoholisme een oraalerotische conflictoplossing is in den boven aangegeven trant, zal de analytische geschoolde lezer bij eventueele analyses van alcoholici op deze complexen opmerkzaam zijn gemaakt door dit proefschrift, dat hem niet altijd overtuigt, maar dat steeds met belangstelling gelezen zal worden. De lezer, die in de analytische denkwijze niet thuis is, zal vaak moeite hebben des schrijvers gedachtengang te volgen.

A. J. WESTERMAN HOLSTIJN.

Sammlung der von der Nothnagel-Stiftung veranstalteten Vorträge. Heft. 2. *Experimentelle und Klinische Betrachtungen über die Gleichförmigkeit von Nerven-, Hormon-, Gift- und Ionenwirkung auf die Wasserbewegung im Organismus* von FR. KRAUS. Berlin. Mit 4 Abbildungen in Text. URBAN und SCHWARZENBERG. Berlin, Wien, 1927, 21 bldz.. Prijs 1.80 mark.

Reeds lang geleden, in dl. 86 van VIRCHOW's *Archiv*, gaf NOTH-NAGEL een beschouwing over dorst en polydipsie en deze beschouwing neemt KRAUS tot uitgangspunt van zijn voordracht. De oude vraag, wat bij den idiopathischen diabetes insipidus het primaire is, de polydipsie of de polyurie, wordt behandeld en vervolgens de factoren, die van beteekenis zijn voor de bewegingen van water en electrolyten in het lichaam. De hypophysis, het ganglion parahypophyseos (F. H. LEWY) komen daarbij ter sprake, de eigenaardige bewegingen van water en zout onder invloed van prikkels in de tusschenhersenen worden vermeld evenals de uitkomsten van WOLLHEIM's onderzoekingen, waaruit samenhang blijkt tusschen waterbeweging en verandering in de samenstelling der electrolyten, in het bijzonder van de hoeveelheden kalium en calcium. Natuurlijk wordt op de overeenkomst gewezen van kalium- en parasymphatische werking, van calcium- en die van prikkeling der sympathische zenuwen, terwijl ook de invloed van andere ionen, in het bijzonder van de OH- en H-ionen kort wordt besproken. „Der Wassertransport im Gesamtorganismus setzt sich sonach aus dynamisch unterbrochenen, Arbeit leistenden Teilströmen zusammen. Das Problem des Diabetes insipidus und